

”Kas, näinkö täälläpäin aikoinaan elettiin?”

Kotiseutuyhdistys Rovaniemen Totto ry:n **Totto XX -juhla**julkaisun teemana on 60 vuotta museotoimintaa 100-vuotiaassa Suomessa.

Miten itsenäinen Suomi ja kotiseutuyhdistyksen Pöykkölän museo liittyvät yhteen? Se tulee ilmi dosentti **Matti Enbusken** keskeisessä artikkelissa ”60 vuotta museotoimintaa 100-vuotiaassa Suomessa”. Lapin maakuntamuseon amanuenssi **Heidi Pelkonen** taas kirjoittaa aiheesta yksittäisen esineen, Toton kokoelmiin kuuluvan punakeltaisen leijonalipun kautta. Se on yksi museon aarteista kuten myös 375-vuotias Biblia, jonka tarinan lukijoille avaa lehtori (emerita) **Marketta Harju-Autti**. Kirjassa esitellään myös muuta esineistöä kuten Nätti-Jussin kävelykeppiä Totto-aktiivi **Juhani Pöykön** kuvaamana.

Haikuja menneisyydestä nousee artikkeleissa, jotka käsittelevät pyytäjiä Kemijoella ja Pöykkölän maiseman syntyä Lapin maakuntamuseon johtaja **Hannu Kotivuoren** ja Geologian tutkimuskeskuksen erikoisasiantuntija **Peter Johanssonin** kirjoittamina. Taiteen tohtori, asutushistorian tutkija **Ilkka Väätti** esittelee Pöykkölän maaperälle rakentuneita taloja vuosien 1598–1750 aikana tarkkan arkistotyön pohjalta.

Pöykkölään liittyy paljon muistoja ja kokemuksia, niin menneitä kuin myös nykyhetkessä syntyviä. Menneisyyttä lähestyvät pappi ja journalisti **Tapani Ruokanen** ja lehtori **Kaarlo Alaoja** artikkeleissaan. Toimittaja **Markku Torkko** kirjoittaa Pöykkölässäkin asuneesta Sunkusta, Jarl Sundquistista, mainiosta kaskuherrasta. Uusista kokemuksista, kamarimusiikkia pirtissä kuvaa Totto-aktiivi **Eeva-Liisa Ylinampa**. Toisenlainen tyyli kuuluu rovasti **Ilmo Pulkamon** kirjoituksessa ”Oi muistatko vielä sen virren...”. Menneisyyden makuja esittelee keittiöpäällikkö **Pirjo Ylikoski** aiheessaan perinneateria Römppäpuolisesta.

Millainen matkailukohde museo on, entä sitä ympäröivä luonto? Matkailijoiden mielikuvia ja museoiden todellisuutta avaa matkailualan tutkija **Johan Edelheim** uuden museologian näkökulmasta. Entä minkälaisia kohtaamisia voi syntyä kun esineet asettuvat oppaiksi? Siitä kirjoittaa matkailun kulttuurintutkimuksen professori **Soile Veijola** uutta avaavassa artikkelissaan. Hän näkee kotiseutumuseot eräänlaisina opastamisen museoina. ”Kas, näinkö täälläpäin aikoinaan elettiin?” Filosofian maisteri **Rauni Rekonen** taas haastatteli kahta jo edesmennyttä Totto-aktiivia, joiden muistot nousevat Sinetässä olevasta Uulan myllystä. Tutkija **Mervi Löfgren** tarkastelee yli 100-vuotista keskustelua Ounasvaarasta, johon myös Toton toimijat ovat osallistuneet. Kirjassa runoilee myös muusikko ja runoilija **Jari Pulsa**: ”Maston juurella vaaran paikka.”

Totto XX toimitus: FM Marketta Harju-Autti (vast.), FM Mari Ekman, TaT Mervi Löfgren (Autti) ja Hovioikeuden presidentti (emeritus) Esko Oikarinen. Taitto: TaM Ulla Etto.

Tiedustelut: Marketta Harju-Autti, marketta.harju-autti@pp.inet.fi, p. 040 845 3576